

Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Secretariaat: Moundyk 16, 9051 AH Stiens t: 058-2571293

e: bijdeleijouke@gmail.com

Jaarverslag 2022

De bomenkrans wordt ingekort

Inhoud

1. Inleiding

2. Doelstelling (ANBI etc. etc.)

3. Bestuurssamenstelling

4. Beschrijving activiteiten en ontwikkelingen

5. Financieel overzicht 2022

1. Inleiding

Hierbij het Jaarverslag 2022 van Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel (SML).

Afbeelding op het voorblad is de S. Vituskerk en toren van Stiens waar de bomen van hun kruin worden ontdaan.

Op het moment van schrijven kondigt het voorjaar zich weer aan. De welig bloeiende stinzenplanten, krokussen en sneeuwkllokjes rondom de kerktorens laten zich zien, de natuur ontwaakt. Het leven lijkt zo vredig maar hoe anders is de realiteit. Op 24 februari valt Rusland Oekraïne binnen. Vele burgers en militairen vinden de dood. Het hele leven is ontwricht, vele vluchtelingen die elders een veilig heenkomen zoeken. Voor de burgerbevolking en militairen is het een ramp. Ook de gehele infrastructuur is kapot geschoten. Dit geldt ook voor het cultureel erfgoed, niets blijft gespaard. Hoe zich dit verder gaat ontwikkelen is op dit moment een groot vraagteken.

Hoe anders is het hoe wij kunnen en mogen omgaan met ons erfgoed. Zoals je in dit jaarverslag kunt lezen, zijn er in het afgelopen jaar de nodige onderhoudswerkzaamheden verricht. Met name de torenuurwerken vragen aandacht. SML maakte door de jaren heen veel gebruik van de kennis van Stichting tot Behoud van het Toren uurwerk. Dit jaar heeft de Stichting aangegeven dat ze stoppen met hun werkzaamheden. De deskundigen zijn op leeftijd en opvolgers dienen zich helaas niet aan.

Ook hebben we afscheid genomen van Cees Buisman die eerst als koster en later als vrijwilliger 40 jaar de vlag op de toren heeft gezet op de daarvoor bestemde momenten. Het is fijn dat er mensen zijn die zich op deze manier willen inzetten voor de maatschappij. Dank hiervoor.

Het afgelopen jaar zijn we langzamerhand verlost van Covid-19 die de afgelopen twee jaar de maatschappij behoorlijk in de greep hield. Gelukkig konden wij de vergaderingen en de werkzaamheden weer op een normale manier uitoefenen.

2. Doelstelling

Op grond van de Statuten Artikel 2 heeft de Stichting ten doel:

De instandhouding van monumenten in de gemeente Leeuwarderadeel beschermd op grond van de Monumentenwet 1988.

- Onderhoud en restauratie rijksmonumenten in juridisch eigendom
- Inventariseren en documenteren in het kader van de bescherming van cultureel erfgoed in de dorpen en het buitengebied van waardevolle gebouwen, dorpsgezichten, tuinen, parken en landschapsbeelden en oude karakteristieke bomen.

Stichting gegevens

De Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

SML is per 25 mei 2009 door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) met fiscaalnummer 813899561.

Het adres van het secretariaat van de Stichting is:

Moundyk 16

9051 AH Stiens

Telefoonnummer: 06 51571235

E-mail: info@stichtingmonumentenzorgleeuwarderadeel.nl

3. Bestuur

Samenstelling

Yme Visser (voorzitter)

Joost Zoethout (penningmeester). Per 1 april is deze taak overgenomen door Murk Faber.

Jouke bij de Leij (secretaris)

Theo Dijkstra (beleidszaken)

Tjeerd Visser (communicatie)

Wegens verhuizing van het zo vertrouwde Stiens naar Balk, was voor Joost aanleiding om na 12 jaar te stoppen als penningmeester van SML. Tijdens het afscheid kenmerkte voorzitter Yme Visser Joost zijn vakkundigheid. We zullen Joost zijn enthousiasme en humor missen. Wij wensen Greta en Joost veel geluk op hun nieuwe stek.

Aantal vergaderingen

We hebben 8 bestuursvergaderingen gehad. Wij danken de fam. Van Riemsdijk voor het ter beschikking stellen van Pakhûs SOLO.

Het koepeloverleg heeft ook dit jaar niet plaatsgevonden.

4. Beschrijving activiteiten en ontwikkelingen

4.1 Algemeen

Als bestuur van de Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel hebben wij de taak het beheer en onderhoud van de aan ons toevertrouwde kerktorens van Jelsum, Stiens, Feinsum en Hijum te organiseren. De meest (geplande) werkzaamheden van het afgelopen jaar zijn uitgevoerd. De torens worden ook ieder jaarlijks schoongemaakt, dit draagt bij aan minder stof en ongedierte, wat vervolgens goed is voor het functioneren van de uurwerken. Door alert onderhoud te plegen kunnen we stellen dat de eeuwenoude torens nog in een prima staat verkeren.

4.2 Corona

Ook de Corona speelde in 2022 nog. Met name in de eerste helft van het jaar werden diverse activiteiten afgelast. Dit gold ook voor bijeenkomsten zoals het “Koepeloverleg” met de Gemeente en overige Monumenten Stichtingen in onze Gemeente.

4.3 Open monumenten dag

Gelukkig gold dit niet voor de organisatie van Open Monumentendag(OMD). Op 10 September kon het weer “heve”. Na een maandenlange voorbereiding werden diverse monumenten opengesteld voor het publiek. Naast Dekema- en Martenastate had een aantal boerderijen en particuliere huizen de deuren geopend. In Stiens was het oude spooretablisement en de Remise te bezichtigen. Verder was het Doktershûs opengesteld voor het publiek en in de kerken klonken op gezette tijden de eeuwen oude kerkorgels. In Pakhûs SOLO was er een lezing over “de Tijd” verzorgd door de heer Pim van der Giesen van de Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk. De organisatie van OMD vond plaats vanuit de “Nije Skalm”. Een mooie gelegenheid om te zien hoe het oude Gemeentehuis is verbouwd tot het nieuwe MFC (multifunctioneel centrum). Voorzitter Leo van der Laan was na afloop dan ook erg tevreden over het verloop van de dag. Naar schatting waren er ruim 1500 bezoekers!!

4.4 Openstelling objecten

De laatste decennia heeft SML de torens tijdens OMD opengesteld voor het publiek. Landelijke maatregelen hebben ertoe geleid dat dit eigenlijk niet langer mogelijk is. Gebouwen welke opengesteld worden voor het publiek

moeten middels een RI&E (Risico-inventarisatie en evaluatie) gecontroleerd worden op veiligheid. Gevaarlijke situaties moeten geëlimineerd worden. In de torens moesten teveel aanpassingen plaatsvinden. Dit bleek een behoorlijke investering en daarnaast zijn de ingrepen zichtbaar wat ten koste gaat van originaliteit van de monumenten. Toch hebben wij de taak (Beleidsplan 2016-2024) om het publiek, waaronder onze subsidiënten, te informeren over onze monumenten.

4.5 Film torenuurwerken

In plaats van het openstellen van onze torens hebben we besloten een videofilm te laten maken van de 4 torenuurwerken. De video van het uurwerk van Stiens is voor de eerste maal vertoond tijdens de laatste voorbereidingsavond van de open monumentendag. De aanwezigen waren bijzonder enthousiast. Tijdens de officiële opening op 10 september is, in het bijzijn van Wethouder Stellingwerf, de videofilm van het uurwerk van Jelsum voor de eerste maal vertoond. Via onze site zijn ze alle 4 te zien op Youtube. (www.stichtingmonumentenleewaderadeel.nl) In de Stiensers zijn een aantal interessante artikelen verschenen over de geschiedenis van de uurwerken. Ook dit is terug te lezen op onze website.

4.6 Meerdere bestemmingen kerken

Een landelijke tendens is dat er steeds meer kerken en torens overbodig zijn geworden door “ontkerkelijking”. Dit geldt ook voor de kerken van Jelsum, Hijum, Feinsum en Stiens. In het Jaarverslag van 2021 hebben we aangegeven dat er plannen zijn om de kerk van Stiens te verbouwen waarbij deze dan voor meerdere doeleinden te gebruiken is. Op initiatief van de familie Van Riemsdijk en in samenwerking met architecten bureau Van der Meulen zijn de eerste ideeën op papier gezet. Ook de toren wordt deels betrokken bij de plannen. De huidige gebruiker en verdere participanten zijn nog niet tot overeenstemming gekomen.

4.7 Molen de Hoop

In november is er opnieuw overleg geweest met de Gemeente Leeuwarden en het bestuur van Stichting Molen de Hoop in Stiens over de overdracht van de korenmolen De Hoop naar SML Thans is de molen eigendom van de Gemeente. We wachten op een reactie. Alle partijen zijn positief over de overdracht.

4.8 Bomenkrans

In 2019 hebben we melding gemaakt van de slechte staat van de karakteristieke bomenkrans van Stiens en de kosten die gemoeid zijn met het onderhoud en het eventueel vervangen van bomen. De Protestantse Gemeente is eigenaar van de bomen. Gezien de unieke combinatie van toren, kerk, hekwerk, stinzenplanten en bomenkrans was voor RCE dit ensemble als monument aan te wijzen. Hiermee kwam subsidie beschikbaar wat er uiteindelijk in geresulteerd heeft dat de bomen rigoures konden worden ingekort tot een hoogte variërend van 10 tot 12 meter. De werkzaamheden zijn gestart op maandag 7 november en hebben 3 dagen geduurd. Velen vroegen zich af of dit niet al te rigoures zou zijn. Achteraf waren velen met ons tevreden over het uiteindelijke resultaat.

4.9 Website

De website wordt actueel gehouden. Dat betekent dat in de afgelopen jaren de site opgeschoond is. Sinds dit jaar zijn via de website filmopnamen te zien van de vier uurwerken die zich in onze torens bevinden. Al deze uurwerken zijn rond de 400 jaar oud. Vanwege de ARBO-wetgeving is het niet verantwoord deze uurwerken toegankelijk te maken voor publiek. Gezien de monumentale waarde van de uurwerken hebben we voor deze oplossing gekozen, waardoor het voor een breed publiek te aanschouwen is. De filmopname is in twee delen geknipt. Het eerste deel gaat over het ontstaan van de tijd tot en met hoe uurwerken door de tijd zijn ontwikkeld. Het tweede deel zoomt in op het specifieke uurwerk in de betreffende toren.

5. Financieel overzicht 2022

SML heeft het boekjaar 2022 afgesloten met een overschot van € 7.325,25. Vorig boekjaar bedroeg het overschot € 2.274,83. Een deel van de onderhoudskosten ad € 4.360,96 is nog niet betaald omdat al het schilderwerk niet kon worden uitgevoerd.

Het tweede deel van de kosten voor de videofilm van de vier torenuurwerken ad € 4.598,00 kon uit sponsering van derden worden betaald. Het restant van het sponsorgeld zal worden besteed als bijdrage in de kosten om de toren van Jelsum te lichten.

Het eigen vermogen van SML bedraagt per 31-12-2022, na toevoeging van

het overschot over 2022, € 29.087,07.

Wij danken al onze subsidiënten voor de jaarlijkse bijdrage en het meedenken met het behoud van onze monumenten.

Staat van Baten en Lasten over 2022			
Lasten		Baten	
Algemene kosten:			
Verzekeringen	€ 736,64	Subsidie Rijk	€ 7.226,00
Kantoorkosten	€ 794,50	Subsidie Provincie Fryslân	€ -
Communicatie	€ 385,50	Subsidie gemeente Leeuwarden	€ 23.794,00
Abonnementen	€ 150,00	Fondsen	€ 4.603,64
Bankkosten	€ 116,40	Rente	€ 2,70
Diverse kosten	€ 773,64	Donateurs	€ 82,50
Kosten 4 torens:			
Onderhoudskosten 4 torens en uurwerken	€ 12.011,35		
Brand en stormverzekering 4 torens	€ 4.718,71		
Inspectiekosten 4 torens	€ 4.188,85		
Kosten films uurwerken 4 torens	€ 4.598,00		
Overschot	€ 7.235,25		
Totaal	€ 35.708,84	Totaal	€ 35.708,84

Balans 31 december 2022			
Activa		Passiva	
Vaste activa:		Algemene reserve:	
4 torens	p.m.	Beginvermogen 1-1-2022	€ 21.851,82
		Bij: overschot 2022	€ 7.235,25
		Eindvermogen 31-12-2022	€ 29.087,07
Vlottende activa:		Voorziening onderhoud:	
Nog te vorderen subsidie	€ -	RCE SIM	€ 7.226,00
		Gemeente PIP	€ 30.384,00
Geldmiddelen:		Sponsorverplichting derden	€ 800,00
Bank	€ 71.858,03	Nog te betalen kosten	€ 4.360,96
Totaal	€ 71.858,03	Totaal	€ 71.858,03